

ražotājs ar pētnieka dvēseli

TEKSTS AKVILINA LIEPĪNA

Varis Kazaks un kokaudzētava *Baltezers* – vārdu salikums, ko zina ikviens dārzu speciālists un arī tie, kam ir ģimenes dārzs. Daudziem *Baltezera* apmeklējums ir sākums un turpinājums sapnim par paradīzi zemes virsū – savu skaisto dārzu.

– Dzirdēts viedoklis, ka pēc neatkarības atgūšanas jaunie dārzi Latvijā tik strauji attīstījās tikai tāpēc, ka bija *Baltezers*. Ja tā nebūtu, gaidītu vēl gadus desmit, kamēr masveidīgi sāka ienākt importētie augi.

– Tā gluži nav. Ļoti spēcīga bija arī kokaudzētava *Kalsnava*, Nacionālais botāniskais dārzs Salaspilī. Sortimentā ziņā gan esam vislielākie Latvijā.

– Kā sākās *Baltezera* kokaudzētava?

– Sākumā mēs augus vācām savam ģimenes dārzam. Braukājām pa pasauli, dažkārt ceļojām piecsimt un pat tūkstoš kilometru, lai dabūtu kādu zariņu, ko apsāknot. Tad nospriedu: kāpēc braukt vēlreiz pakaļ šiem zariņiem, ja varu pats savairēt? Saspraudu zemi, un karuselis it kā nevilus iegriezās: vispirms sev, pēc tam citiem – un aizvien vairāk. Tā ir kā lavina vai kā slimība, ko nevar ārstēt ne ar zālēm, ne ķirurģiskām metodēm. Tas bija Dieva pirksts, ka tā vajadzēja būt. Ja tagad sāktu, būtu daudz grūtāk.

– Man liekas otrādi – vieglāk. Var aizbraukt uz Poliju, sapirkt apsāknotus viengadīgus spraudenišus, šeit paaudzēt un mest tirgū...

– Ja tas būtu tik viegli, stādu būtu vairāk nekā pircēju. Bet stādu Latvijā pietrūkst un pietrūks vēl labu laiku. Koleģi lielījās – mēs ar stadiem nopludināsim ne tikai Latviju, bet arī Krieviju! Mēs vēl vismaz piecus gadus nevarēsim apmierināt ne Krieviju, ne arī Latviju. Latvijā ir tik daudz jaunbūvju ar tukšiem dārza laukumiem, kā jāstrādā ļoti daudz, lai tos apstādītu.

– Tad jau jums no konkurentiem nav jābaidās?

– Kad iestājāties Eiropas Savienībā, daudzi prognozēja, ka vietējiem kokaudzētavām tas būs smags trieciens. Patiesībā ražotājiem tas ir pat pluss. Cenas citur Eiropā kāpj augšā, bet mēs varam saražot līdzvērtīgu produkciju par zemāku cenu, jo pašlaik tehnoloģijas pieejamas arī mums. Līdzīgi bija, kad Latvijā nāca iekšā importētie stādi. Mums teica, ka tie nopludināšot vietējo tirgu ar lētām cenām. Kā gan mūs var nopludināt? Tad jāpārdod

DOSJE

- **Dzimis** 1957. gadā Rīgā.
- **Izglītība.** LLA Mežsaimniecības fakultāte (1985).
- **Darba pieredze.** Kopš 1985. gada *Baltezera* kokaudzētavas direktors.
- **Veikums.** Radīta Latvijā lielākā dekoratīvo augu stādu audzētava. Veicinājis daudzu jaunu skujkoku un citu kokaugu formu ieviešanu Latvijas dārzos.

Ar kādiem materiāliem iebūvēt strāda.

– Kādreiz mani mīļākie augi bija skujkoki, to dažādās formas, bet tagad redzu, ka skujkoki ir tikai viena dārza sastāvdaļa, lapkoki ir otra daļa, krūmi – trešā, puķes – ceturta. Arī lielajiem kokiem ir sava vieta dārzā, tāpēc meklējam interesantas lielo koku – kļavu, bērzu un citu – šķirnes. Tagad man vairs nav mīļāko augu, es skatos nevis no tā viedokļa, kuri augi man patīk, bet gan – kuri piemēroti daudzos dārzos.

Kolēģi, kuru darbs šķiet nozīmīgs.

– Man ir kolēģi Polijā un citās valstīs, kam ir vērtīgas, pat unikālas kolekcijas, mēs apmaināmies ar stādām materiālu. Kādreiz bija ļoti laba sadarbība ar Nacionālo botānisko dārzu Salaspilī, ļoti augstu vērtēju Činovska ieguldījumu – viņiem joprojām ir daudz labu lietu. Praktiski mūsu kolekcija sākusies no Salaspils botāniskā dārza kolekcijas, kas joprojām ir nenovērtēta, un man ir žēl, ka valdība šai vajadzībai nav ziedojusi pietiekami daudz līdzekļu. Arī Kalsnavas arborētums, kur kopš 1975. gada savākta vairāk nekā 2500 koku un krūmu kolekcija, no kuriem daudzi atzīti par piemērotiem Latvijas klimatam. Īpaši nozīmīgs ir Aijas Kaškures ieguldījums kokaugu introdukcijā. Aija un mans tēvs Helmūts ir mani lielākie skolotāji dendroloģijas un augu pavairošanas jomā, par ko esmu viņiem bezgala pateicīgs.

Dārzs sev.

– Visu laiku sapņoju, ka man būs dārzs, par ko pašam papriecāties un ar ko darboties, nevis tikai ražošanas platības. Tagad tāds ir. Savu kolekciju veidoju ar domu, lai iepazītu augus un veiktu atlasu pavairošanai. Sākumā tie ir kā zīdaiņi, par kuriem ir tikai nojauta, kas viņi ar laiku būs. Dažiem tas lielais skaistums parādās tikai ceturtajā piektajā gadā, tāpēc savā dārzā lieku ne tikai tos augus, kas jau ir iepatikušies, bet arī tos, kuri varētu iepatīties un būt piemēroti audzēšanai Latvijā. No tās kolekcijas, ar ko sāku strādāt, tagad jau vairāk nekā puse izveidēta, visu laiku tiek meklēti vietā kas jauns.

– Ko tad jūs gribētu darīt?

– Nodarboties ar audzēšanu un pētišanu, jo mani interesē, kas ar augiem notiks, ja tos iestādis citos apstākļos – labākos vai sliktākos. Man patīk, ka viss iet mierīgi, lēnā garā.

– Vai šīs intereses un vajadzības traucē viena otrai?

– Kā ražotājam man katru gadu vajadzētu samazināt sortimentu, lai varētu audzēt kvalitatīvāk un lētāk. Bet iznāk otrādi – šogad atkal ir jaunas šķirnes, kuras jāpārbauda. Gribu, lai ir daudz šķirņu – lai dārzu var uzkrāsot bagātīgu un skaistu. Kad atkal braucu skatīties jaunas šķirnes, kolēģi par mani smejas: nujā, tā tu samazini šķirņu skaitu! Bet es saprotu arī tos cilvēkus, kuri saka: mums viss jau ir, vajag kaut ko jaunu! Daudzi pastāvīgie klienti jau izgājuši no zidaiņa vecuma dārzkopībā, un viņus standartreputuārs vairs neinteresē, viņi grib kaut ko neparastāku. Tas, protams, sarežģī ražošanas sistēmu, toties ir interesantāk. Mūsu klienti tagad ir ļoti izglītoti. Viņi zina augu nosaukumus, kurus agrāk lietoja tikai dendroloģi, savā starpā runājoties. Šie klienti meklē kaut ko netipisku, nevis vienkārši skaistu augu. Piemēram, nokarenu neparastas zilgas nokrāsas priedi... Kolekcionāriem, kuriem jau viss ir, vedam īpašus augus.

Kā ražotājam man katru gadu vajadzētu samazināt sortimentu, lai varētu audzēt kvalitatīvāk un lētāk. Bet es gribu, lai ir daudz šķirņu – lai dārzu var uzkrāsot bagātīgu un skaistu.

1

2

lētāk, nekā var izaudzēt, bet tas ir nereāli. Nupat izbraucu lielākās Polijas kokaudzētavas un pārlicinājos, ka vēl pagājušogad cenas bija pieejamas, bet tagad tās pieaug. Sakarība ir tāda: kad atvēra robežas, uzkrājumi tika īsā laikā izvesti, bet jauni stādi tik ātri neizaug. Otrs faktors – daudzi cilvēki prasa vietējo materiālu, jo ir pārlicinājušies, ka ievestā produkcija ne vienmēr ir ziemcietīga. Ja stādi ielikti

podos, skatās pavisam aizdomīgi. Ja izvelk tieši no zemes – viss kārtībā. Mums arī ir nedaudz svežemnieku – tie ir potējumi, jo savu potēto augu pagaidām nepietiek. Šogad sāksim pašī potēt, tagad jau arī mēs to varam. Mana dilemma ir tā, ka esmu dārznieks un arī ražotājs. Kā ražotājam man jābūt organizatoram, jāvada šī sistēma, bet tā nav mana mīļākā nodarbošanās.

– Vai šos īpašos augus pārdodat jebkurai, kas ir ar mieru maksāt prasīto summu?

– Īpašajiem augiem netaisu reklāmu, bieži vien tie novietoti starp visiem pārējiem stādiem. Tie, kas spēj šos augus novērtēt, tos arī ierauga. Augus ar specifiskām audzēšanas vajadzībām nemaz nelieku tirdzniecības laukumā. Tie būs klientiem, kuri prasīs šos augus. Daudzi iedomājas, ka pietiek iestādīt

1 Vara un Anitas Kazaku dārza fragments. Stādījumi pie diķa un lapenes.

2 Vara un Anitas Kazaku dārza fragments. Fonā Baltežera mežs.

■ **Lapegles.** Tagad jau nokarenās lapegļites sāk likties banālas, bet man tās joprojām liekas efektīgas. 'Pendula' ir ļoti audzelīga, tik sievišķīga... Kad skatos uz lapegli fotoaparātā, katreiz tā izskatās citādi. Sezona savu kleitu var nomainīt vairākas reizes. Var apgriezt īsu, pusgaru vai arī ļaut, lai velkas pa zemi.

■ **Ērikas un virši.** Pēc bargās ziemas zaudēju ļoti daudz no savas kolekcijas, tagad daudz kas ir atjaunots, man ir vairāk nekā sešdesmit viršu šķirņu. Tagad atradām dažas ļoti skaistas jaunas šķirnes. 'Natali' ir jauna ēriku šķirne ar īpašu sarkanu toni – tādas līdz šim nebija.

■ **Pelēkās spirejas šķirne 'Grefsheim'** – unikāla ar to, ka bagātīgi zied, ļoti sausumizturīga un augšnei mazprasīga: ideāla tiem, kam slinkums ielabot augsni. Tai ir skaists, elegants augums – dārznieki šo šķirni sauc par ziemeļu princeši. Jo ilgāk tā aug dārzā, jo skaistāk sevi parāda.

■ **Klinšrozītes.** Vienreizīgi skaista šķirne 'Lovelie Pink' – spilgti rozā, saulē neizballo. It kā dubultīga, maļiņa tāda kā krunķaina, rada iespaidu, ka ir pildīta. Vainags labi veidots, noapaļots. Šī šķirne augstu novērtēta Francijā, bet minusiņš – uz salu rudenī tomēr reaģē.

■ **Ives** – ļoti audzelīgas, ļoti vērtīgas. Piemērotas cirpšanai – uz veciem dzinumiem veidojas jaunas skuju, tāpēc var griezt gandrīz jebkurā laikā un izveidot jebkuru formu. Vairāk cieš nevis no sala, bet no saules apdegumiem.

un gan jau augs. Bet tā nav. Šķirnes, kuras ir pāris eksemplāros, nav vērts dot cilvēkam, kas tikai sāk veidot dārzu, kam nav nekādu priekšzināšanu par augiem un kas lielākoties arī isti nezina, ko grib. Mums ir daži ļoti vērtīgi augi, kas parastam dārzkopim ir par grūtu audzējami, nepiemērotos apstākļos tie iet bojā, nemaz nepagūstot parādīt savas īpašības. Tie ir kā pērles, kas tikai īpašos apstākļos parādās visā krāšņumā. Bet arī tad, ja ar šo augu prot apieties, ne vienmēr tā pērle uzmirdz tik spoži. Bieži vien mēs savās fantāzijās iedomājamies, ka tas ir kaut kas sevišķs, bet pēc gadiem desmit tā vairs neliekas.

– Vai šie īpašie augi ir dārgi?

Man nav mērķa kādu augu dārgāk notirgot, bet ir prieks uzdāvināt cilvēkiem, kam tā ir sirdslieta. Tie, kuri prot apieties ar augiem, saprot, cik tie vērti, jo ir vajadzīgs laiks, kamēr tos izaudzē.

– Vai nebūtu vienkāršāk ievest jau gatavus stādus no ārzemju kokaudzētāvam?

– Protams, var atlasīt sortimentu pēc katalogiem, bet pēc katalogiem nevar iepazīt augus, lai zinātu, kā tie uzvedīsies noteiktos apstākļos. Augu izpētīšana man ir interesantākais šajā procesā. Bieži vien arī speciālajā dārzkopības literatūrā par audzēšanas apstākļiem nekas nav pateikts, bet tas ir ļoti svarīgi, ne mazāk kā tas, kādā krāsā un cik garas eglei skuju. Īpaši ogu kultūrām, jo, izmantojot pareizas tehnoloģijas, ir pilnīgi cits ražošanas limenis. Piemēram, zilenes. Visi zina, ka tām vajag kūdru, bet kādu? Un gāj iekšā zaļu purva kūdru, kas zilēm neder. Sastādījuši zilenes nepiemērotā augsnē, pēc tam nomokās līdz baltām pelītēm, lai kaut kas no tā iznāktu. Arī kokaudzētāvās tā bija problēma – audzēt ar pareizo mēslojumu un pareizā augsnē, ar pareizo apgaismojumu un mitrumu.

– Cilvēks, stādot augu, it kā rēķinās, ka tas varētu neizdzīvot, jo daba ir daba...

– Sākumā arī es tā kā baidījos, ka varētu neizdoties. Pirmie spraudeniši bija tādi kusli, kusli... Sēdēju tiem klāt, kamēr apsakņojas. Tagad saku: pamēģiniet tikai neiesakņoties! (Smejas.) Un tie ļoti labi sakņojas. Kādreiz' mēs mēģinājām spraudēņus ar visādiem stimulatoriem – sviestskābēm un citiem. Tagad vairs tos nelietojam, apsakņošanās rezultāti ir pietiekami augsti, ir tikai atsevišķi augi, kas sakņojas sliktāk. Esmu konstatējis, ka saules enerģija, mitrums, pareizais laiks un kāda laba doma – viss šo apstākļu kopums vairāk iespaido nekā ķīmiskie stimulatori.

– Jūs pirmie sākat audzēt stādus konteineros. Kalsnava, Olaine, Salaspils vēl ilgi tirgoja kailsakņus.

– Deviņdesmitajos gados mums jau lielākā daļa sāka iet konteineros, bet tas sadārdzināja ražošanu. Mums sākumā pārmeta, ka *Baltezera* stādi augumā nav lielāki, bet dārgāki. Bet man galvenais bija, lai ir spēcīga sakņu sistēma. Ja lielam augam sliktā sakņu sistēma, tas grūti pārcieš pārstādīšanu. Ja saknes labas, mazi stādiņi spēj izvērsties par ļoti labiem augiem. Augam saknes ir kā vecāki cilvēki – bez tiem mēs nikuļojam. Lai pārstādīšanas stress ir mazāks, spraudēņus apsakņojam kasetēs, pēc tam gadu pusotru audzējam podiņos. Kad izveidojusies spēcīga sakņu sistēma, tikai tad liekam zemē. Pirmo gadu stādi, kuri bija sprauti tieši uz lauka, bija problemātiski, jo smilšainā augsnē izveidojās pārāk garas saknes, tāpēc stādi grūtāk ieauga jaunā vietā. Bet tas bija sen, 80. gados.

– Vai arī citi stādus audzē tāpat?

– Jā un nē. Kolēģi ārzemēs stāstīja, ka tā kā mēs viņi audzē tikai stādām-materiālu dārzu ierīkotājiem, jo tiem vajadzīga viena vai divu gadu garantija. Dārzu centriem audzē podos. Jo biežāk augi iznikst dārzos, jo labāk ražotājam – pirms vietā jaunus stādus. Bizness ir bizness. (Smejas.) Mēs turam podos tikai vienu gadu, lai visu vasaru jebkurā laikā var piedāvāt labas kvalitātes stādus. Ja stāds podā paliek otru gadu, stāda kvalitāte ir zemāka, jo cieš saknes. Stādot šādu augu dārzā, saknes būtu jāatšķetinā, lai labāk iesakņotos.

– No kura areāla ņemat augus pavairošanai?

– Areāls visplašākais – no Norvēģijas un Zviedrijas vēsākajām vietām līdz Tasmanijai. Kādreiz neticēju, ka Latvijā var iedzīvoties augi no Āfrikas, bet izrādās, ka arī Āfrikā ir rajoni, kur ziema ir minus divdesmit grādu, un no šiem apgabaliem atvestie augi Latvijā jūtas tīri labi. Literatūrā dažkārt tiek uzrādīti dati, ka Latvijas apstākļos kāds konkrēts augs izsalst, bet reāli izrādās, ka ziemo bez problēmām. Un ir arī otrādi – literatūrā teikts, ka augs ir ziemcietīgs, bet audzējot konstatēju, ka ir kādi literatūrā nepieminēti faktori, kāpēc tas nav piemērots mūsu apstākļos, piemēram, pavasara salnās var apsaldziedpumpuri. Nesenā bargā ziema mums deva interesantu pieredzi, kas palīdzēja precīzāk atlasīt sortimentu pavairošanai, – nākamajā gadā tirgū bija pavissam cits sortiments. Tas mainījās dabiskā ceļā, jo vienkārši nebija, ko pavairot. Ne tikai pie mums, bet arī Lietuvā un Polijā, kur šīs šķirnes bija augušas gadus trīsdesmit.

– Kādi ir jūsu secinājumi pēc bargajām ziemām?

– Ja stādi nosalst vienā gadā, otrā – atkal, kokaudzētāvi ir liela skāde. Tātad – ja es nevaru izaudzēt, tad arī citus nav vērts mocīt ar šādiem augiem. Nolēmām, ka nebūsim tie, kas par katru cenu audzēs kolekciju augus, bet gan meklēsim tos, kas piemēroti mūsu apstākļiem. Pasaulē ir milzīgs augu klāsts, tas pieaug nenormālā progresīvajā, tā ka nav vērts cīnīties ar augiem, kuri šeit nevar iedzīvoties un kurus var aizstāt ar līdzīgiem un pat labākiem. No kolekciju dārza uz lielām platībām pārvācu tikai tos, kuri var augt bez segšanas ziemā. Izņēmumi ir daži īpašie augi, bet tie netiek masveidā pavairoti. Esmu apņēmies, ka uzziēdināšu budlejas – tās pie mums katru ziemu apsaldst. Esmu atklājis tehnoloģiju, kā tās varētu pasargāt no sala. Ļoti labi var segt ar mizu mulču... Tā ir kā korķis – saknēm dod siltumu.

– Tad Dārzu ceļvedis mēnās, sakot, ka Dāvida budleja apsaldst, bet atkal atjaunojas un zied uz jaunajiem dzinumiem?

– Tur ir sava taisnība un sava netaisnība. Katram augam ir kritiskais punkts,

kuru sasniedzot tas kļūst izturīgāks pret izsalšanu. Jaunais stādīņš ies bojā ātrāk nekā jau pieaudzis, drusciņ aptaukojies augs. Arī budleja, sasniedzot noteiktu brieduma pakāpi, vairs tik ļoti nesalst. Turpretim jauni augi, ja nav piesēgti, izsalst pilnīgi, tāpēc pirmajos gados tos labāk patīstīt. Man gan nav laika segt augus, bet vienruden gadījās, ka žurnālisti prasīja, lai parādu, kā jāieziemo augi. Vienkārši uzbēru slotzarim mizu mulču. Pavasari skatos – visi citi slotzari nosaluši, bet apsegtais aug un zied! Arī rozēm mizu mulča ir daudz efektīvāka par citiem segumiem, jo augu it kā iekapsulē un nerada pārsušanu.

– Vai pēc bargas ziemas jāsecina, ka nosalušās sugas vai šķirnes vēlreiz savā dārzā nevajadzētu stādīt?

– Tā nekad nebūs. Ja patiek kāds augs, to iestādīsiet atkal. Vienkārši jāzina, ar ko jāreķinās. Piemēram, salstošus augus nestādīsiet dzīvzogā – lai pēc aukstākas ziemas tas nebūtu trīs gadus jāreanimē. Neliksiet šādus augus parādes stādījumos vai kā galvenos akcentus augu grupās, bet gan kolekcijā, kur viena auga bojāeju pat nepamanīs. Izskatās šausmīgi, ja skaistā, labi koptā dārzā redzamā vietā ir izkritis kāds koks vai liels krūms. Lai vai kādi būtu racionālie argumenti, dažai augi tomēr ir tik skaisti, ka no tiem nevaru atteikties. Esmu sev teicis: nu, neņemšu vairs tos! Bet rokas pret manu gribu pašas iecēlušas mašīnā un pašas sastādījušas...

– Tad jau nekāda īpaša augu atlases principa nav – ja jau rokas pašas iestāda?

– Nē, tā tomēr nav. Mans pamatuzdevums – lai apzaļumotājam varu ieteikt variantus. Vienam vajag smalku augu, otram – spēcīgu; vienam vajag ziedošu efektu pavasarī, otram – citā laikā; vajag dzeltenu lodi vai zaļu stabu – lielāku vai mazāku – un tā tālāk. Ainavu veidotāji ir profesionāli savā jomā, taču pat labi arhitekti ne vienmēr ir tikpat labi dendrologi, viņi redz dārza vīziju, var pateikt, kā augiem jāizskatās, var izvietot augs dārzā, bet, tieši kūrī augi atbilst šim vajadzībām vislabāk, tas paliek mūsu ziņā. Audzēt vienkārši kaut kādas šķirnes nav jēgas – jāaudzē noteiktam mērķim, lai panāktu vajadzīgo efektu. Bieži vien dārzu ierīkotāji zīmē tikai augu formas – vai tā ir izplesta vai ložņājoša, nokarena vai kāda cita, blīva vai mazāk blīva, vai augs ir ziedošs vai neziedošs, vasarzaļš vai mūžzaļš, norāda krāsas – tas viss man jāpiemeklē. Tāpēc pat vienai un tai pašai formai tiek meklēti lielāka un mazāka auguma augi, platāki vai šaurāki konusi, lai nav speciāli jāgriež zari. Atlase notiek pēc principa: lai būtu pietiekami daudz variantu dārza ainaviskā tēla veidošanai, augiem jābūt pietiekami universāliem, pietiekami izturīgiem, iespējamiem, piemērotiem krāsas un formas ziņā. Kādreiz teicu, ka zilās sudrabegles man nepatīk, ka tās jau ir

banālas, bet, kad jādabū zilais tonis augu kompozīcijās, lai iegūtu vajadzīgās krāsu pārejas, nav citas egles, kas varētu zilo aizstāt. Ķīnas skarbegle ir skaista, bet tai zilais tonis ir citāds. Vīsi tie eksoti ir tikai odziņas, lai gan dažkārt dārzos to pietrūkst.

– Vai ir kādas īpašas tendences stādu pasūtījumā?

– Moderni ir smaržu dārzi. Tas jau ir mazliet augstāks līmenis, jo jāsaprot krāsa, forma un arī smarža...

– Laiks, kad visi gribēja tikai mazos augus, jau pagājis?

– Laikam gan. Vienu brīdi dārzi bija ļoti plakani – visi stādīja tikai neliela auguma formas. Tagad pie mājām ir lielāki zemesgabali, tāpēc var veidot plašākas ainavas, kurās nepieciešami mērogam atbilstoši koki. Diezgan bieži dārzos pietrūkst otrā lieluma koku (Koki, kuru augstums pārsniedz 10 metrus. – Red.) un lielu, efektīvu krāsu laukumu. Bez lielajiem kokiem nevar dabūt vajadzīgo fonu.

– Ainavu arhitekti iesaka vispirms izdomāt, kādus augus vajag konkrētā vietā, nevis otrādi – nopirkt iepatikušos augu un tad meklēt vietu, kur to iestādīt. Kā jūs atrodat vietu saviem augiem?

– Arī es savus skaistulus uzreiz nedabūju dārzā iestādīt, jo tie lec ārā no kompozīcijas. Reizēm priekšroka jādod vienkāršajiem augiem. Mana sieva Anita ir ainavu tehniķe, viņa atlasa augu formas, ainavu dizains ir viņas mīļākā nodarbošanās. Mēs ar Anitu cīnāmies, jo viņai vajag lielākus krāsu laukumus, nevis manu vienu skaistuli, viņai vajag kompozīciju. Es jau nu gan to neievērotu un atrastu vietu saviem skaistulītiem. Es tos uztveru kā personības, bet Anitai vajag kopējos plānus.

– Tad jau Varim kā mazam bērnam vajag savu dobiti...

– Ir jau arī! Es viņus paaudzēju, pāeksperimentēju. Beigās Anita tik un tā manas skaistākās viršu šķirnes savāca...

– Daudzi teikuši, ka jūs esat draudzīgs pret citiem stādu audzētājiem. Vai tas raksturīgi visai cunftei vai tikai jums?

– Esmu daudz devis un ļoti daudz arī saņēmis. Reizēm pat brīnos, no kurienes atkal kaut kas nācis klāt. Pat neprasu, tikai ieminos, ka augs ļoti patīk, un jau dod. Tāpat ir, ja kolēģi atbrauc pie manis un teic, ka viņiem nav tāda augs. Protams, iedošu. Man prieks, ka varu izlidzēt. Domāju, lielākā daļa tā strādā, nevis ar skaudību. Tie, kas paši audzē stādus, cits citu labi saprot. Ja man kaut kā būs par daudz vai nebūs pa spēkam, došu kolēģiem, lai vairo – lai Latvijā būtu plašāks sortiments, jo nevar samierināties tikai ar to, ko ievēd tirgotāji. Protams, cilvēki ir dažādi. Ir arī tādi, kuri domā, ka viņiem vienīgajiem ir šāds augs un tā tam jāpaliek. Patiesībā tā nav. Mēs nevaram lielities, ka būtu radījuši augus. Dievs augus dāvā-

Varis Kazaks iesaka

■ Rododendri. Esmu pārliecinājies, ka mūsu ziemās smalkajām ārzemju šķirnēm apsalst ziedpumpuri. Sasēju daudz sējeņu, no tiem esam atlasījuši tādas, kas pēdējās septiņas ziemas ir izturējušas un ziedējušas arī pēc visbargākajām ziemām. Daudzi no šiem krustojumiem ir ar pasakainu smaržu. Tos sastādījam savā dārzā.

■ Tunberga bārbele 'Carmen' – spilgti tumši sarkanās, spīdīgas lapas. Ļoti blīvs zarojums, lapas stingras, noturīgas, efektīvas, asas arī. Zaru izliekums – atbilstošs savam nosaukumam.

■ Anemones. Esmu savācis dažādas šķirnes, arī no pašaudzētām sēklām tās labi aug. Esmu redzējis ārzemēs parkos, kad zied anemones – unikāls skats. Vienreizīgs augs – arī pēc noziedēšanas auglīga ir dekoratīva.

■ Japānas spireja 'Gold Mound'. Nezinu, kāpēc man dzeltenlapainie augi īpaši patīk. Varbūt tāpēc, ka rada dzīvespriecīgu noskaņu dārzā. Katru pavasari, kad uzplaukst, šī spireja dod tādu spilgtumu, ka gribas pienākt tuvāk, lai paskatītos, kas tur īsti ir.

■ Irbenlapu fizokarps 'Dart's Gold' – vēl saulaināks par pazīstamo šķirni 'Lutea', kas dzeltena ir pavasarī, bet vēlāk kļūst zaļgana. 'Dart's Gold' ir dzeltens līdz pat rudenim, vasarā tam ir nedaudz bronzīga nokrāsa. Rudenī lapas saglabājas ļoti ilgi, krāsu tonis turas labi.

jis daudziem cilvēkiem, nevis vienam, tāpēc uzskatu, ka tie jādod visiem.

– Vai tā nedalīšanās savā labumā vairāk raksturīga tiem, kas tikai tirgo stādus? Par naudu nopirkti, par naudu jāpārdod...

– Ja ar to nodarbojas tikai naudas dēļ, tad jā. Bet tā nav viegla nauda. Man milzīgs paldies jāsaka visiem, kas strādā kokaudzētavā – cik enerģijas viņi ieliek šajā darbā... It sevišķi liels paldies brālim Ventam, kas visus šos gadus nesavtīgi ziedojis savu enerģiju kokaudzētavas attīstībai.

– Bet – ir garā ziema!

– Nav jau nemaz tik gara! Pa ziemu gribēju sakārtot datu bāzi par augiem, izveidot planšetes, bet pietrūka laika...■